

PROGRAMA INTERUNIVERSITARI DE DOCTORAT EN HISTÒRIA DE LES CIÈNCIES (UAB-UB-UPF)
BIENNI 2004-2006
CURS 2004-2005

Departaments responsables

Per la UAB: Biologia Cel·lular i Fisiologia, Ciència de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana, Didàctica de la Matemàtica i de les Ciències Experimentals, Filosofia, Física, Matemàtiques, Medicina i Patologia i Produccions Animals.

Per la UB: Filologia Semítica i Lògica, Història i Filosofia de la Ciència.

Per la UPF: Departament d'Humanitats

Coordinador General del programa en la UB

JOSÉ ROMO. Departament de Lògica, Història i Filosofia de la Ciència, Facultat de Filosofia. Tel. 93 333 34 66, ext. 3230, 3266. E-mail: romo@cerber.mat.ub.es. Horari de visites: primer trimestre, els dilluns de 16 a 18h.

Institucions que hi col·laboren

Història de la Ciència (CSIC-IMF), Filologia Clàssica (UAB).

Requisits d'admissió i llicenciatures d'accés

Ciències (Física, Química, Matemàtiques, Geologia, Biologia, Arquitectura, Ingenieria Superior), Medicina o Lletres (Filosofia, Filologia, Història) interessats pel desenvolupament científic.

Criteris de prioritació de sol·licituds

Expedient acadèmic i coneixements lingüístics. El nombre màxim d'estudiants que pot admetre el programa és 10 per cada universitat.

Beques i ajuts

El programa ha estat reconegut amb la Menció de Qualitat del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Aquest reconeixement permet als alumnes que hagin de canviar de residència habitual per cursar el programa, optar a uns ajuts de mobilitat. El coordinador del programa comunicarà als alumnes quan poden fer la sol·licitud.

Confeció del currículum de doctorat

En el **període de docència** s'ha de cursar i aprovar 20 crèdits de cursos (almenys 15 de cursos fonamentals). El període de docència es pot fer en dos cursos acadèmics. En el primer s'han de matricular al menys 10 crèdits. En el **període d'investigació** s'ha de fer un o varis treballs de recerca (segons la normativa de la universitat on s'ha matriculat l'alumne), per un total de 12 crèdits. Els temes dels treballs pel curs 2004-2005 es concretaran mes endavant. Per obtenir la **suficiència investigadora**, l'alumne haurà d'acreditat el treball realitzat en tots dos períodes mitjançant una exposició pública davant d'un tribunal. Per inscriure el **projecte de tesi doctoral**, el candidat haurà d'obtenir l'aprovació expressa d'un dels departaments responsables.

Per a les normatives oficials generals i de la Universitat de Barcelona adreceu-vos a la pàgina web: <http://www.ub.es>

ASSIGNATURES COMUNES	TIPUS	CRÈDITS	Horari-Lloc
Historiografia de les ciències Àlvar Martínez, Jorge Molero, Agustí Nieto, Xavier Roqué (UAB) Aquest curs d'introducció a la història de les ciències, la tècnica i la medicina consta de dos blocs. El primer presenta de manera pràctica algunes eines de recerca bàsiques; el segon revisa diferents tendències i esbossa el present de la disciplina.	F	4	CEHIC (UAB) Dj 17-19:30 Inici: octubre 2004
Els públics de la ciència Agustí Nieto Galán (UAB) Es tracta d'una aproximació històrica a les diferents pràctiques de divulgació científica que s'han desenvolupat a l'Europa contemporània (segles XVIII-XX) amb la intenció d'identificar i analitzar críticament les estratègies dels diferents grups d'experts i de profans.	F	4	CEHIC (UAB) Dj 16-19 Inici: 31-3-2005
La Revolució Científica José Romo (UB) Examen de conjunto de la transformación que tuvo lugar en la concepción de la naturaleza y los procedimientos de la investigación científica en el periodo que va de Copérnico a Newton.	F	4	Filosofia (UB) Dm 18:30-21 Inici: febrer 2005
Historia de la ciencia en la España medieval Julio Samsó Moya (UB), Benno van Dalen (Universitat de Frankfurt) Panorama de la ciencia en la España Medieval, tanto musulmana como cristiana. El punto de partida será la lectura y comentario del libro de J. Samsó, <i>Las ciencias de los antiguos en al-Andalus</i> (Mapfre, Madrid, 1992). En clase se pondrá al día este libro, complementándolo con información sobre el desarrollo paralelo de la ciencia en la España cristiana.	F	4	Est. Àrabs (UB) Horari: Dv matí Inici: febrer 2005
Ciència, art i literatura a l'Europa moderna, 1500-1900 Antoni Malet (UPF) El curs analitzarà les relacions i influències entre les matemàtiques i les ciències experimentals i les arts plàstiques i la literatura. Estudiarem especialment algunes grans obres com a fonts per a la història de la ciència, i reciprocament farem servir la història de la ciència com a eina d'anàlisi i apropament a obres d'art i de literatura.	F	4	UPF Dm 17:30-20 Inici: 29-3-2005
Espais de ciència a la Barcelona moderna i contemporània José Pardo Tomás (CSIC) A través de la visita a nou llocs actualment existents a Barcelona, es tracta d'explicar alguns dels espais de pràctica científica d'una ciutat mediterrània des del Renaixement a la primera meitat del segle XX, tractant d'integrar la història local d'aquests espais amb qüestions generals d'història de la ciència, la tècnica i la medicina a Europa.	F	3	Lloc: N/A Dm 16:30-19 Inici: 26-10-2004
Instruments, museus i ciència: una perspectiva històrica Alfons Zarzoso (Museu d'Història de la Medicina de Catalunya) El curs analitzarà el paper dels instruments científics en la història de la ciència occidental dels segles XVIII-XX, a partir de l'anàlisi teòrica i pràctica de textos i instruments. Posarem l'èmfasi en l'àmbit de les col·leccions científiques i del lloc dels museus en la història de la ciència. Els estudiants tindran l'oportunitat d'involucrar-se amb els projectes de documentació, catalogació, exhibició i didàctica del Museu d'Història de la Medicina de Catalunya.	F	3	Lloc: N/D Dm 17-20 Inici: febrer- 2005

OPCIÓ A: CIÈNCIES FÍSQUES I MATEMÀTIQUES	TIPUS	CRÈDITS	Horari-Lloc
Història de l'àlgebra Josep Pla Carrera (UB) Un estudi detallat, des de l'Antiguitat fins a Abel i Galois, de la teoria dels polinomis, la seva resolució, el regle i el compàs, la impossibilitat de resoldre la quintica, etc. Recorrerem la matemàtica mesopotàmica, grega, àrab, el Renaixement, Descartes i Fermat, Newton, Lagrange, Wantzel, Abel i Galois.	F	4	Fac de Mat. (UB) Dm 16-18 Inici: 5-10-2004
Introducción a la historia de las matemáticas: temas, métodos y problemas Marco Panza (UPF) El curso presenta algunas de las problemáticas principales de la historia de las matemáticas a través de ejemplos clásicos correspondientes a distintas épocas. Se confrontarán además las principales tendencias de la historiografía de la matemática actual y se indicarán algunos de los principales problemas historiográficos considerados como abiertos.	F	4	UPF Dc 10-13 Inici: 12-1-2005
Relativity: History and Philosophy Carl Hoefer (UAB), Xavier Roqué (UAB), Richard Staley (University of Madison-Wisconsin) The course will discuss key issues surrounding the genesis and development of relativity theory, in the centenary of Albert Einstein's «On the electrodynamics of moving bodies». We will combine the historical and philosophical perspectives and offer a broad introduction to both the Special and General theories of relativity, one that does not assume previous knowledge of the physics concerned. But we also aim at reviewing some aspects of current research on the subject.	F	4	CEHIC (UAB) Dm 16-19 Inici: 24-10-2004
Les arts pràctiques al Renaixement Albert Presas i Puig (UPF) El curs estudiarà els mecanismes de formació, educació i transmissió del coneixement artístic i tècnic al Renaixement italià, a partir de l'estudi de fonts primàries i d'institucions com l'Accademia del Disegno. Posarem èmfasi en l'educació matemàtica pràctica (geometria, perspectiva, mecànica, arquitectura, construcció d'instruments) i en la gènesi d'un canó professional, comú a enginyers, artistes i arquitectes, que minà la diferenciació entre les arts i les ciències.	F	4	UPF DI 16-19 Inici: octubre- 2004
Caracterització física de l'àtom químic (1869-1947) Mercè Izquierdo Aymerich (UAB) La química havia establert, a finals del segle XIX, una teoria atòmica vinculada a un llenguatge de fórmules i equacions. L'evidència física de la complexitat interna dels àtoms va adaptar-se a les necessitats de la química, la qual, al seu torn, va haver d'incorporar noves idees i nous llenguatges procedents de la física quàntica. Amb això, la Llei Periòdica de Mendeleev (1869) va canviar de significat fins que, amb Pauling (1947), es vincula a l'estructura electrònica dels àtoms.	F	4	Didàctica de les Ciències (UAB) Dm i Dj 17-19 Inici: octubre- 2004

OPCIÓ B: CIÈNCIES DE LA VIDA	TIPUS	CRÈDITS	Horari-Lloc
Salut i societat en la història d'Europa Jon Arrizabalaga (CSIC), Àlvar Martínez (UAB) El curs mostrarà els diversos discursos i pràctiques socials al voltant de la salut a Europa des de la baixa Edat Mitjana fins al món contemporani. S'hi analitzarà la salut individual, des de la higiene clàssica fins a la neteta del cos, i els estils de vida saludable. Igualment, s'hi abordarà l'estudi de la salut pública a les societats estamentals (sanejament, auxili de pobres i lluita contra les epidèmies) i a la Revolució Industrial (quantificació de la salut, enginyeria sanitària, moralització social i higiene experimental), així com en el marc de la medicina social del segle xx (higiene social, campanyes sanitàries, internacionalització de la salut).	F	4	CSIC (BCN) Dj 16-19 Inici: 20-1-2005
La salud pública en el mundo contemporáneo Jorge Molero Mesa (UAB), Isabel Jiménez Lucena (Universidad de Málaga) El curso propone profundizar en el estudio de los aspectos históricos de la salud pública contemporánea en el contexto de las distintas seguridades sociales relacionadas con la salud i la enfermedad de los trabajadores. Se estudiarán en especial las consecuencias socio-políticas que esta unión ha tenido y tiene para las sociedades occidentales.	F	4	Medicina (UAB) Dm i Dj 17-19 Inici: maig 2005
Filosofía de la psicología: el estudio científico de la conciencia Anna Estany Profitós (UAB) El curso tiene como objetivo analizar las bases teóricas de las explicaciones en psicología, tomando como punto de referencia el estudio de la conciencia.	F	4	Filosofia (UAB) DI 16-19 Inici: 12-1-2005
La psicología des del punt de vista històric (segles XVI-XX) Annette Mülberger (UAB), Fernando Vidal (Max-Planck-Institut für Wissenschaftsgeschichte, Berlin) L'objectiu del curs és mostrar la complexitat i la variabilitat del coneixement psicològic tant en la seva producció com difusió al món occidental al llarg dels darrers cinc segles.	F	4	Psicologia (UAB) DI i Dc 17-19:30 Inici: 1-12-2004
Història de la veterinària Martí Pumarola i Batlle (UAB) El curs realitza un repàs de les activitats veterinàries al llarg del temps, des dels possibles orígens fins a la conformació de les estructures professionals i docents actuals. També pretén donar a conèixer el mètode d'estudi en història de les ciències i les seves aplicacions.	F	4	Filosofia (UAB) Dc 16-19 Inici: gener 2005
Género e historia de la ciencia: la construcción discursiva de las relaciones de género desde la medicina Dolores Sánchez (Universidad de Granada) A partir de una aproximación a la perspectiva de género así como a las herramientas teóricas y metodológicas del análisis crítico del discurso, se pretende ofrecer claves de acercamiento a los procesos histórico-discursivos que han incidido e inciden en la construcción de las relaciones de género.	F	3	CEHC DI a Dv 16-20:30 (intensiu) Inici: 14-3-2005

OPCIÓ C: CIÈNCIA ÀRAB	TIPUS	CRÈDITS	Horari-Lloc
Instruments astronòmics medievals Roser Puig Aguilar (UB) Disseny, evolució, transmissió i historiografia dels instruments astronòmics, des dels islàmics medievals de tradició ptolemaica fins als europeus renaixentistes.	F	4	Est. Àrabs (UB) Dv 10-12 Inici: 4-2-2005
Història de la geografia islàmica Francisco Castelló de Moxó (UB) El curs consta d'una sèrie de temes, classificats principalment per èpoques, continguts o personatges destacats dins la matèria. Cada lliçó va documentada amb fonts àrabs originals o perses i turques traduïdes a l'àrab sempre que els participants en el curs coneguin aquesta llengua. En el cas d'estudiants aliens a l'especialització es procurarà utilitzar textos traduïts a llengües europees, sense oblidar els textos originals, sempre que hi hagi com a mínim un sol alumne que conegui l'àrab.	F	4	Est. Àrabs (UB) Dj 11:30-14 Inici: octubre 2004
Història de la ciència àrab Emilia Calvo Labarta (UB) Exposición de los orígenes y evolución de la astronomía y la astrología en el Oriente islámico. Se hará especial énfasis en el desarrollo de las teorías cosmológicas en el Islam.	F	4	Est. Àrabs (UB) Dc matí Inici: 6-10-2004
Ciència i religió: el cas de l'Islam Mercè Comes Maymo (UB) Exposició d'una sèrie de pràctiques de l'Islam, l'oració, el dejuni de ramadà, l'almoïna, el pelegrinatge i el repartiment d'herències, que requereixen uns certs coneixements científics, i dels coneixements científics concrets que donen resposta a aquests requeriments. Tot i que aquests coneixements tenen una història que es remunta als principis de l'Islam, les tècniques proposades pels científics de l'Islam medieval per una banda i pels experts en la llei religiosa per una altra eren sovint molt diferents. Ambdues visions es plantejaran en aquesta assignatura.	F	4	Est. Àrabs (UB) Dv 12-14 Inici: 4-2-2005

Per a més detalls de les assignatures mireu: <http://www.uab.es/cehic/>